

THE DUTCH CRANE RESORT: WERKEN AAN EEN MOOI FOCHTELOËRVEEN

KRAANVOGEL MEER DAN OOIT WELKOM IN HET FOCHTELOËRVEEN

Het is alweer een tijdje geleden dat u van ons een nieuwsbrief kreeg over 'The Dutch Crane Resort', het grote plan voor het Fochteloërveen. In de tussentijd is door alle partijen hard doorgewerkt.

Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, het Marius Tonckensfonds en Camping De Schuilhoeve gaan de komende jaren aan de slag aan de Drentse kant van het Fochteloërveen. Doel is de oppervlakte hoogveen en natte heide te vergroten. Het herstelplan - The Dutch Crane Resort - maakt het Fochteloërveen nog aantrekkelijker voor kraanvogels. Het Fochteloërveen is een Natura 2000-gebied met name vanwege de aanwezigheid van levend hoogveen en bovendien het enige natuurgebied in Nederland waar kraanvogels broeden.

Voor de eerste schop de grond in kan, moeten eerst alle vergunningen worden aangevraagd en zijn verleend. Het belangrijkste is de watervergunning; het draait in het Fochteloërveen immers allemaal om water. In deze nieuwsbrief informeren we u hier verder over. Over de inhoud, de informatieavond en de verdere procedure.

In deze nieuwsbrief informeren we u over de plannen aan de oostzijde van het Fochteloërveen. Het is de bedoeling twee keer per jaar een nieuwsbrief uit te brengen.

Camping
De Schuilhoeve

Stichting Het Marius
Tonckensfonds

INFORMATIEAVOND

Op 8 maart vanaf 19.30 uur organiseren de waterschappen in het Verenigingsgebouw in Veenhuizen een informatieavond over de watervergunning voor Fochteloërveen. Voor de pauze wordt uitleg gegeven over de vergunning en komt een onderzoek naar de effecten van eerder uitgevoerde hydrologische maatregelen aan de orde. Na de pauze is er ruimte voor vragen in kleiner verband aan de diverse organisaties. Naast de waterschappen zullen de provincie Drenthe, de gemeente Noordenveld, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten aanwezig zijn.

WATERVERGUNNING

Weelderige moerassen met kraanvogels en blauwborsten, hoogveen met zonnedauw en gladde slang en voor de mens mogelijkheden om van het Fochteloërveen te genieten. Vóór de eerste schop de grond in gaat, moet Natuurmonumenten samen met haar projectpartners Staatsbosbeheer, camping de Schuilhoeve en Stichting het Marius Tonckensfonds onder meer een watervergunning aanvragen. Door een vergunningaanvraag wordt duidelijk wat de gevolgen van de te nemen hydrologische ingrepen zijn. Het is een waarborg voor de omwonenden dat ze geen overlast zullen hebben. Om hoogveen en natte heide te herstellen wil Natuurmonumenten en haar projectpartners de grondwaterstand in de Norger Petgaten en het Esmeergebied verhogen. In de project deelgebieden Stallaan en Kolonievvaart worden wijken en sloten gedempt, waardoor ook daar de waterstand zal stijgen en er zich in het voormalige landbouwgebied natuur ontwikkelen kan.

Procedure watervergunning

Siebrand Bootsma, projectleider van het Waterschap Reest en Wieden, legt uit hoe de vergunningverlening gaat, hoe de omwonenden op de hoogte worden gehouden, en hoe

eventueel bezwaar te maken.

Bootsma: 'In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Voor alle veranderingen in het watersysteem, dus bij het dempen van sloten, het opzetten van het waterpeil of het aanleggen van een stuw, dam of sluis is zo'n vergunning nodig. Het waterschap verleent de watervergunning.' Het Fochteloërveen ligt in het beheergebied van twee waterschappen: Reest en Wieden en Noorderzijlvest. Volgens de Waterwet mag één van de twee de vergunning voor het hele gebied verlenen. In dit geval na onderling overleg tussen beide waterschappen, Reest en Wieden'.

'In de vergunningaanvraag moet Natuurmonumenten exact omschrijven wat ze van plan is te gaan doen en, en dat is minstens zo belangrijk, een officieel onderzoeksrapport inleveren. De wet verplicht namelijk de aanvrager vóóraf een officieel onderzoeksbureau alle mogelijke gevolgen van de maatregelen in kaart te laten brengen.

Als de aanvraag binnen is, wint Reest en Wieden advies in bij zijn collegawaterschap voor hun beheergebied. Binnen acht weken valt de beslissing over de vergunningverlening. In die tijd bekijkt het waterschap wat de gevolgen zijn voor de omgeving. Wat goed is voor de natuur kan wel nadelig zijn voor de landbouw. Zonodig kan het waterschap van Natuurmonumenten eisen dat ze aanvullende maatregelen, om wateroverlast tegen te gaan, neemt. Bootsma: 'De watervergunning wordt alleen op grond van waterstaatkundige motieven verleend. Het gaat dus niet over veranderingen in de ruimtelijke ordening, dus niet over de verandering van landbouw- in natuurgebied.'

Informatieavond

De beide waterschappen organiseren een speciale informatieavond! (8 maart 2011 in het Verenigingsgebouw te Veenhuizen, aanvang 19.30 uur). Daarna start de aanvraagprocedure voor de watervergunning. Als de vergunning is verleend, wordt deze ter inzage gelegd. Iedere belanghebbende kan binnen 6 weken bij het waterschap bezwaar aantekenen. De beide waterschapsbesturen bekijken de bezwaren ieder voor hun eigen gebied en nemen een besluit. Is de bezwaarmaker het hier niet mee eens dan kan hij beroep aantekenen bij de rechtbank. 'Maar let wel. Zodra wij een vergunning hebben verleend mag Natuurmonumenten op eigen risico met de maatregelen beginnen. Er zit dus geen opschortende werking aan het indienen van een bezwaar. Mocht het bezwaar door ons of door de rechtbank gegrond worden verklaard dan kan Natuurmonumenten gedwongen worden de maatregelen terug te draaien.

Monitoren

De waterschappen gaan de komende 5 jaar peilbuisgegevens verzamelen om gevolgen voor de omgeving te monitoren. Uiteraard zal dan een evaluatie volgen. Treedt er alsnog een negatief effect op, dan moet er een oplossing gezocht worden. Ik verwacht echter helemaal niet dat het zover komt. We hebben immers in de klankbordgroep waarin de omwonenden ook zitten de zaak uitgebreid voorbereid en doorgepraat. Uit het onderzoek van Natuurmonumenten blijkt ook dat er nauwelijks een negatief effect valt te verwachten. Sterker nog; verhogen van het peil in het Fochteloërveen zal zelfs de waterstand in de omgeving verlagen onder extreme neerslag omstandigheden' merkt Bootsma op. Het dempen van wijken en sloten in Norger Petgaten en het Esmeergebied zorgt ervoor dat neerslag langer in het gebied wordt vastgehouden. 'Het is een buffer van 106.000 kubieke meter. In een tijd van klimaatverandering en toenemende neerslag betekent dit minder wateroverlast voor de omgeving' legt Bootsma uit. Daarnaast stopt de onderbemaling van Kolonievvaart en Norger Petgaten. Daardoor ontstaat reservecapaciteit bij het gemaal Zeven Blokken. 'In extreem natte tijden kunnen de landbouwpercelen dus langer worden bemalen'.

De positieve verwachtingen ten spijt kunnen omwonenden toch ongerust zijn of het idee hebben dat de wateroverlast toeneemt. Bootsma; 'Iedereen kan mij bellen. Het waterschap is van iedereen en voor iedereen.' Bellen kan tijdens kantooruren op T 0522 276767. Daarnaast is er het vaste klachtencentrum van het waterschap, bereikbaar via hetzelfde telefoonnummer.

INLOOPSPREEKUR

Op 15 maart bieden de waterschappen de mogelijkheid om een 'inloopspreekuur' te bezoeken in het Verenigingsgebouw in Veenhuizen. Aanwezig zijn de beide waterschappen en Natuurmonumenten. Wilt u langs komen? Maak dan alstublieft een afspraak via mevrouw I. Makken (0522) 27 67 08 (waterschap Reest en Wieden).

KRITISCHE GELUIDEN

'De wil om samen te werken met de klankbordgroep is er duidelijk. We worden prima op de hoogte gehouden zodat we ook echt mee kunnen denken. Er zijn er al meerdere excursies geweest en met vragen kunnen we altijd bij Natuurmonumenten en het waterschap terecht. Ik voel me serieus genomen, en dat voelt goed.'

Wim Barkhuis, oud-melkveehouder en nog steeds plaatselijk en provinciaal bestuurslid van LTO Nederland heeft al sinds het instellen ervan zitting in de klankbordgroep. Barkhuis is wel heel direct bij Dutch Crane Resort betrokken; om het Fochteloërveen te kunnen uitbreiden, heeft hij (in het kader van de herinrichting Roden) 28 hectares van zijn grond aan de Kolonievaart geruild tegen grond elders. Zijn bedrijf moest hij verplaatsen. Toch aarzelde hij geen moment toen Natuurmonumenten hem vroeg voor de klankbordgroep nadat hij kritische vragen had gesteld tijdens een voorlichtingsavond. 'Een mooie uitnodiging. Het betekende dat ze niet bang zijn voor kritische geluiden.' En nog steeds is Barkhuis tevreden over de houding van Natuurmonumenten en waterschap. 'Met onze inbreng wordt echt iets gedaan. Wij wilden bijvoorbeeld een grondwateronderzoek en peilbuizen om te monitoren en die zijn er allemaal gekomen.'

WATEROVERLAST?

De nieuwe hydrologische ingrepen in het Fochteloërveen geven onrust bij sommige landbouwers in de omgeving. Immers: leidt de beoogde hogere grondwaterstand in het natuurgebied niet tot wateroverlast op de landbouwgronden? Begrijpelijke zorgen, vindt Rinke van Veen, beleidsmedewerker Water bij de provincie Drenthe. 'Begrijpelijk, maar onnodig. Eerdere maatregelen hebben ook geen effect gehad, zo wijst uitgebreid onderzoek door het gerenommeerde onderzoeksbureau KWR Watercycle Research Institute uit.'

Verhogen grondwaterstand

Sinds 1980 wordt er in het Fochteloërveen gewerkt aan het verhogen van de grondwaterstand teneinde de teloorgang van hoogveen en natte heide te stoppen. In de klankbordgroep, waarin naast de provincie Drenthe, Natuurmonumenten en Waterschap Reest en Wieden ook de landbouwers zitting hebben, bleek dat agrariërs uit de omgeving het idee

hadden dat hun eigen percelen hierdoor ook natter – en daarmee minder efficiënt bruikbaar – waren geworden. Daarop besloot de provincie Drenthe tot een uitgebreid onderzoek. Van Veen: 'We waren daartoe niet verplicht. Maar de provincie is er niet alleen voor natuurorganisaties maar ook voor de landbouw. Niet voor niets is er een klankbordgroep in het leven geroepen.'

In een straal van 3 km rondom het veen, zeg maar het gebied begrensd door Oosterwolde, Norg, Assen, Smilde en Appelscha, zijn ruim 30 meetpunten geanalyseerd die sinds 1990 worden bemonsterd. 'Het resultaat is duidelijk; er is geen peilverhogend effect. De grondwaterstand in het landbouwgebied wordt niet beïnvloed door de hogere grondwaterstand in het Fochteloërveen', vertelt Van Veen.

Dat neemt niet weg dat het waterpeil in het landbouwgebied wel degelijk tijdelijk hoger dan gebruikelijk kan zijn geweest. De beleidsmedewerker: 'De grondwaterstand is afhankelijk van neerslag en verdamping. Zeker op percelen met een ondoordringbare leemlaag dicht onder de oppervlakte geeft overvloedige regen makkelijk wateroverlast. Dat heeft echter niets met het Fochteloërveen te maken.'

Effecten nieuwe maatregelen

De effecten van de nieuwe maatregelen kunnen natuurlijk nog niet worden bemonsterd, maar Van Veen heeft er het volste vertrouwen in dat ook de komende ingrepen geen gevolgen zullen hebben voor de landbouwgronden. Zoals wettelijk verplicht én op uitdrukkelijk verzoek van de klankbordgroep heeft Natuurmonumenten vooruitlopend op de aanvraag van een watervergunning, het ingenieursbureau Royal Haskoning onderzoek laten doen naar de te verwachte effecten van de komende ingrepen.

Willem Klok van Natuurmonumenten vertelt: 'Er is nauwelijks effect. Slechts op één perceel iets ten noorden van Camping De Schuilhoeve stijgt de grondwaterstand wellicht iets. Er worden daar peilbuizen geplaatst, zodat we bij een dreigende stijging van de waterstand meteen passende maatregelen kunnen nemen om overlast te voorkomen. Voor het overige is geen effect te verwachten. Een effectstudie is nog geen meting van de werkelijkheid. Klok: 'Nee, klopt. Daarom zullen we 5 jaar lang met een groot aantal peilpunten het effect blijven monitoren. Gezien de uitkomsten van het onderzoek verwachten we absoluut geen probleem, maar eventuele moeilijkheden kunnen we zo tijdig aanpakken.'

Na 8 maart 2011 wordt de watervergunning aangevraagd bij het waterschap Reest en Wieden. Binnen 8 weken wordt de vergunning verleend. Via kranten wordt de vergunning gepubliceerd en ligt deze ter inzage voor de duur van 6 weken. In deze periode kan een bezwaar worden ingediend bij het waterschap Reest en Wieden. Een commissie zal het bestuur bijstaan in de behandeling van de bezwaren. Tegen de uitspraak van het dagelijks bestuur staat beroep open bij de rechtbank.

SAMENWERKEN

'We werken prima samen. Natuurmonumenten weet tegenwoordig een goede balans te vinden tussen de belangen van de natuur en die van de mensen. De natuurclub luistert en toont zich bereidwillig. Ja, we zijn echt tevreden.'

Aan het woord is Adri Vink, sprekend namens 50 gezinnen in Bovensmilde, omwonenden van het Fochteloërveen. Hij en zijn buurtgenoten zijn goed te spreken over het overleg over de aangepaste plannen voor het fietspad door het Fochteloërveen over de Stallaan en het uitkijkplatform in het uitgestrekte veengebied. Die tevredenheid is wel eens anders geweest. Het contact met Natuurmonumenten dateert van enkele jaren geleden toen de natuurorganisatie het Fochteloërveen aan de kant van Bovensmilde helemaal wilde afsluiten om een rustgebied te creëren voor de kraanvogels. 'Dat terwijl voor velen van ons het Fochteloërveen juist de reden is om hier te wonen. Dus gingen we naar Natuurmonumenten, maar kregen nul op het request. Dit was het plan, zo moest het gebeuren; punt uit.' De patstelling duurde niet lang. Natuurmonumenten nodigde de omwonenden uit voor samspraak en een oplossing werd gevonden; het bestaande schelpen fietspad vanaf Bovensmilde naar Veenhuizen wordt verlegd naar de Stallaan.

Uitkijkplatform

Nu lag er het plan voor een uitkijkplatform langs de Veertigroewijk, bereikbaar via het in 2009 aangelegde fietspad. Vink: 'We zijn met Natuurmonumenten wezen kijken. Op zich een prima plan om mensen zo van het veen en de kraanvogels te laten genieten, maar we waren bang voor toename van het autoverkeer en parkeeroverlast. Dat fietspad wordt nu al illegaal gebruikt door auto's en motoren en die maken veel lawaai in de prachtig stille omgeving', vertelt Vink. Het fietspad is van de gemeente zodat Natuurmonumenten niets tegen overtreders kan uitrichten. 'Maar ze gingen wèl samen

met ons naar de wethouder om voor een oplossing te pleiten! En voor de locatie is een alternatief gezocht.' En gevonden; het uitkijkplatform komt nu op de hoek Stallaan/Esmeerweg langs het nieuwe fietspad over de Stallaan dat overigens ook op verzoek van de bewoners zal worden aangelegd. Vanaf het mooie, bescheiden, ronde platform hebben bezoekers een fascinerend periscopische blik (360 graden) over Stallaan, Esmeer en Norgerpetgaten. Het Fochteloërveen ten voeten uit dus. Vink verheugt zich erop. Rest het probleem van het autoverkeer over het in 2009 aangelegde fietspad langs de Veertigroewijk. De gemeente heeft beloofd met verbodsborden de verkeersoverlast tegen te gaan. De borden staan er nog niet. Vink: 'Maar daar kan Natuurmonumenten niets aan doen.'

EXCURSIE

Natuurmonumenten en de andere projectpartners nodigen u als omwonenden, van harte uit om met ons (wandelen) op excursie te gaan. Het is de bedoeling de deelgebieden Stallaan, Kolonievvaart, Norger Petgaten en Esmeergebied te bezoeken om ter plaatse de inrichtingsmaatregelen te bespreken. Er zijn meer dan voldoende mensen van Natuurmonumenten aanwezig om alle vragen aan bod te laten komen.

12 april vertrek 19.00 uur
camping De Schuilhoeve Kolonievvaart

Colofon

tekst:

Monica Wesseling

fotografie:

Foto Natura, KINA, Natuurmonumenten

vormgeving:

Buro Klaas Huizenga

druk:

Scholma, Bedum

provincie Drenthe

Natuurmonumenten. Als je van Nederland houdt.

